

dr hab. Katarzyna Chmielewska, prof. UJD

dr hab. Katarzyna Chmielewska, prof. UJD

e-mail: k.chmielewska@ujd.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0713-3805>

Biogram

Urodzona w 1967 r. w Częstochowie. Od 1 października 1990 r. związana zawodowo z Uniwersytetem Jana Długosza w Częstochowie (początkowo Wyższa Szkoła Pedagogiczna, następnie Akademia im. Jana Długosza i Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza), gdzie pracowała najpierw jako lektor, potem kolejno asystent, adiunkt i obecnie profesor uczelni. Przez pewien czas kierowała Zakładem Historii Starożytnej i Kultury Antycznej, a po reorganizacji Instytutu Historii, Zakładem Historii Starożytnej i Średniowiecznej. Od roku akademickiego 2018/19 do czasu wygaszenia studiów doktoranckich (wrzesień 2024) pełniła funkcję Kierownika Studiów Doktoranckich prowadzonych na Wydziale Humanistycznym (dawniej: Wydziale Filologiczno-Historycznym).

Zainteresowania badawcze

- Źródłoznawstwo średniowieczne ze szczególnym uwzględnieniem kronik narodowych i dziejopisarstwa klasztoru
- Izydor z Sewilli

Wykształcenie

- 1991, magister filologii klasycznej, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego,
- 2000, doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, Wydział Filozoficzno-Historyczny Uniwersytetu Łódzkiego,
- 2017, doktor habilitowana nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, Wydział Filologiczno-Historyczny Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie

Publikacje (wybór)

1. Monografie naukowe

- Rola wątków i motywów antycznych w Kronice Polskiej Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, Częstochowa 2003, ss. 245.

- Klasztor i jego problemy w średniowiecznych śląskich i kłodzkich kronikach kanoników regularnych, Częstochowa 2015, ss. 444.

2. Artykuły naukowe i rozdziały w monografiach

- Kronika polska Mistrza Wincentego, zwanego Kadłubkiem, jako świadectwo koegzystencji kultur Europy, [w:] Drogi i rozdroża kultury chrześcijańskiej Europy, red. U. Cierniak, ks. J. Grabowski, Częstochowa 2003, s. 305-312.
- Recepcja Wergiliusza w Polsce na przykładzie Kroniki Polskiej Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, „Prace Naukowe WSP w Częstochowie. Zeszyty Historyczne” 2003, t. VII, s. 25-31.
- Synkretyzm kulturowy w Kronice błogosławionego Wincentego Kadłubka, „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Zeszyty Historyczne” 2006, t. IX, s. 337-347.
- Ideologia i literatura w Kronice Polskiej Mistrza Wincentego, zwanego Kadłubkiem, [w:] Piśmiennictwo pragmatyczne w Polsce do końca XVIII wieku, red. J. Gancewski, A. Wałkowski, Ostróda 2007, s. 77-85.
- Recepcja rzymskiej literatury antycznej w Kronice polskiej Mistrza Wincentego, [w:] Onus Athlanteum. Studia nad Kroniką biskupa Wincentego, red. A. Dąbrowka, W. Wojtowicz, Warszawa 2009, s. 215-230.
- Et paciebantur pauperes defectum magnum. Bieda w śląskich średniowiecznych kronikach kanoników regularnych, [w:] Zbytek i ubóstwo w starożytności i średniowieczu, red. L. Kostuch, K. Ryszewska, Kielce, 2010, s. 345-356.
- Postać biskupa w kronikach klasztorów kanoników regularnych w Kłodzku i na wrocławskim Piasku, [w:] Duchowieństwo i laicy, red. A. Wałkowski, Warszawa 2010, s. 81-92.
- Między chęcią a zakazem. Trudy kierowania klasztorem w czasie konfliktów między władzą świecką a kościelną w relacjach średniowiecznych kronik śląskich, [w:] W poszukiwaniu prawdy. Chrześcijańska Europa między wiarą a polityką, red. U. Cierniak, A. Szyndler, Częstochowa 2010, t. 2, s. 111-122.
- „Ad laudem bonorum et vindicandam malorum” – o powodach spisania śląskich średniowiecznych kronik kanoników regularnych, [w:] Klio viae et invia. Opuscula Marco Cetwiński dedicata, red. A. Odrzywolska-Kidawa, Warszawa 2010, s. 589-600.
- Alter Alexander, alter Cato, Tullius alter. O zabiegach językowych średniowiecznych kronikarzy, [w:] Zjawisko nobilitacji i deprecjacji w języku. Słowa i teksty, red. R. Bizior, D. Suska, Częstochowa 2012, s. 191-206.
- Dzieckiem w kolebce kto łeb urwał Hydrze.... Motyw heroicznego dzieciństwa w mitologii starożytnych Greków i Rzymian, [w:] Dziecko II, red. E. Lewik-Tsirigotis, G. Pietruszewska-Kobiela, Z. Włodarczyk, Wieluń 2012, s.13-26.
- Śląscy kanonicy regularni wobec konfliktów zbrojnych. Wojsko i wojna w średniowiecznych kronikach klasztornych, [w:] Kościół i społeczeństwo. Studia nad obiegiem informacji i konfliktami zbrojnymi w dawnych i nowych wiekach, red. J. Grabowski, Warszawa 2012, s. 195-208.
- O pożytkach z donosu - trudne losy reformy w klasztorze kanoników kłodzkich, [w:] Kościół i społeczeństwo. Studia nad obiegiem informacji i konfliktami zbrojnymi w dawnych i nowych wiekach, red. J. Grabowski, Warszawa 2012 s. 51-62.
- Nos divine providencie cuncta tribuimus – sakralne funkcje średniowiecznych kronik, [w:] Piśmiennictwo sakralne w dziejach Polski do końca XVIII wieku na tle powszechnym, red. St. Bułajewski, J. Gancewski, A. Wałkowski, Józefów 2012, s. 159-170.
- Illa abhominabilis minucio. O puszczaniu krwi i zwyczajach kąpielowych w klasztorze kanoników regularnych w Kłodzku, [w:] Czystość i brud. Higiena w średniowieczu, red. W. Korpalska, W. Ślusarczyk, Bydgoszcz 2014, s. 181-192.
- Gusta poetyckie mistrza Wincentego i mistrza Jana. Wincenty Kadłubek i jego komentator wobec

- twórczości Horacego, Owidiusza i Wergiliusza, [w:] Komentarz do Kroniki biskupa Wincentego, red. A. Dąbrówka, M. Olszewski, Warszawa 2015, s. 153-170.
- Książę ziebicki i hrabia kłodzki Henryk Starszy i jego rodzina w oczach autorów Kroniki klasztoru kanoników regularnych w Kłodzku, „Kłodský Sborník” 2016, 11, s. 97-108.
 - Łzy spiżowych posągów w pałacu Popiela. Jan Długosz o Pompiliuszach polskich, [w:] Odczytywanie Długosza, red. K. Janus, B. Łukarska, E. Hak, Częstochowa 2016, s. 55-65.
 - Dewotka czy kusicielka? Obraz kobiety i średniowiecznych śląskich kronikach klasztornych, [w:] Kądział - kołyska - łożo. Atrybuty kobiecości na przestrzeni dziejów, red. A. Głowacka-Penczyńska, K. Grysińska-Jarmuła, M. Opióła-Cegiełka, Bydgoszcz 2017, s. 49-62
 - Hektor i Mojżesz. Reminiscencje świata antycznego w Kronice polskiej Anonima tzw. Galla, [w:] Nobis operique favete. Studia nad Gallem Anonimem, red. A. Dąbrówka, E. Skibiński, W. Wojtowicz, Warszawa 2017, s. 193-210
 - Czystość i brud w średniowieczu, [w:] Historia higieny wodą pisana, red. W. Ślusarczyk, Bydgoszcz 2017, s. 56-66
 - The Impact and Influence of Antiquity and the Bible in the Chronica Polonorum, [in:] Writing History in Medieval Poland. Bishop Vincentus of Cracow and the Chronica Polonorum, ed. D. von Güttner-Sporzyński, Turnhout 2017, s. 119-139.
 - Rewolucja w oczach przeciwników. Husyci i husytyzm w średniowiecznych śląskich kronikach kanoników regularnych, [w:] O wolność i sprawiedliwość. Chrześcijańska Europa między wiarą i rewolucją, red. U. Cierniak, N. Morawiec, A. Bańczyk, Częstochowa 2018, s. 137-150;
 - Polowanie jako forma aktywności człowieka na podstawie średniowiecznych i wczesnorenansowych źródeł pisanych, „Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe” 2019, t.2, nr. 2, s. 29-41.
 - Patientia et misericordia, poena et signum. The picture of a diseased person and the disease in Mediaeval narrative sources, „UR Journal of Humanities and Social Sciences”, 2020, Nr 4 (17), s. 5-16; DOI: 10.15584/johass.2020.4.1
 - Bohemian rulers of the Luxembourg dynasty and the Poděbrady family in the medieval Silesian and Kłodzko chronicles of canons regulars in Kłodzko, Wrocław and Żagań, „UR Journal of Humanities and Social Sciences”, 2021, Nr 1 (18), s. 5-19; DOI: 10.15584/johass.2021.1.1
 - Hiszpański biskup Izydor z Sewilli i jego Etymologie o mitologii antycznej Grecji i Rzymu, „Zeszyty Historyczne. Prace Naukowe UJD”, t. XIX: 2021, s. 9-21
 - Omnis enim rei inspectio etymologia cognita planior est. Etymologia w ujęciu Izydora z Sewilli i jej egzemplifikacja w świetle koncepcji i metod współczesnego polskiego językoznawstwa historycznego, „Studia Warmińskie”, 2022, t. 59, s. 423-437 (współautor V. Jaros); DOI: 10.31648/sw.7535
 - Recepcja Etymologii Izydora z Sewilli w Komentarzu Jana z Dąbrówki, „Saeculum Christianum”, t. XXXI, 2/2024, s. 29-38; DOI: <https://doi.org/10.21697/sc.2024.31.2.2>
 - Elements of the ancient world in the chronicles by Cosmas of Prague and Gal-lus Anonymus, "UR Journal of Humanities and Social Sciences" 3(32)/2024, s. 5-17; DOI: 10.15584/johass.2024.3.15-17.

3. Tłumaczenia źródłowe

- S. Kobierzycki, Obsidio Clari Montis. Oblężenie Jasnej Góry, Kraków 2007, ss. 258, (współautor E. Rygał).

Inne działania badawczo-dydaktyczne:

- Członek PTH oddział Częstochowa;
- Członek Rady Dyscypliny Historii UJD,
- członek Rady ds. Nadawania Stopni Naukowych i Stopni w Zakresie Sztuki;
- członek Rady Naukowej Szkoły Doktorskiej UJD